

Huwen met (zuivere) scheiding van goederen

nieuws
legal, particulieren,

03 december 2018

Het huwelijksvermogensrecht heeft sinds 1 september 2018 een heuse make-over beleefd. Eerder hebben we het al gehad over het gemeenschappelijk stelsel. Er is ook nog het stelsel van scheiding van goederen.

De wetgever heeft met het idee is gespeeld om de zuivere scheiding van goederen niet langer toe te staan. Uiteindelijk is het ook na 1 september 2018 nog mogelijk om de keuze te maken voor een stelsel van zuivere scheiding van goederen.

Scheiding van goederen: zuiver of niet?

Wat is dat scheiding van goederen? Het stelsel van scheiding van goederen kent twee substelsels: de zuivere scheiding en de scheiding met corrigerende clausules.

De zuivere scheiding van goederen is het meest drastisch. Er is namelijk géén gemeenschappelijk vermogen. Iedere echtgenoot heeft enkel zijn of haar eigen vermogen. Vanzelfsprekend kunnen de echtgenoten wel samen goederen bezitten in onverdeeldheid. Tegenstanders van het behoud van de zuivere scheiding vonden dat liefde en vermogensrechtelijke solidariteit moeten primeren. Uiteindelijk hebben de voorstanders het gehaald en geldt contractuele vrijheid ook bij een huwelijk. Maar ...

Voortaan geldt een dubbele set van bepalingen vooraleer men kan huwen onder zuivere scheiding van goederen. Ten eerste bepaalt de wet zelf welke corrigerende bepalingen mogelijk zijn. Het beding van verrekening van aanwinsten is hierbij de grote promotiekampioen, hierover dadelijk meer. Ten tweede krijgt de notaris een duidelijke informatieplicht. In het huwelijkscontract moet namelijk expliciet verwezen worden naar de juridische gevolgen van het opnemen of niet opnemen van een beding van verrekening van aanwinsten.

Bewijs van schuldvordering en andere aanpassingen

Zowel het bewijs van eigendom als het bewijs van schuldvordering kan voortaan geleverd worden door getuigen, vermoedens en 'algemene bekendheid'. Het wettelijk bewijssysteem en de eis voor een geschrift vanaf 375 euro gelden niet tussen echtgenoten.

De echtgenoot die goederen heeft beheerd van de andere moet zich verantwoorden over het beheer en in het bijzonder de inkomsten die tijdens dit beheer zijn geïnd. Hiermee volgt de wetgever het Grondwettelijk Hof dat eerder had geoordeeld dat de verplichting tot rekening en verantwoording essentieel zijn voor elke lastgeving. De echtgenoot-beheerder is dus niet vrijgesteld van deze verantwoording.

Het verkoopverbod tussen echtgenoten is afgeschaft en er is geen rechterlijke machtiging meer nodig bij aankoop van het aandeel van de andere echtgenoot in een onverdeeld goed.

Corrigerende clausules

Zoals al aangeven is het mogelijk om het stelsel van de scheiding van goederen te modaliseren. In dit geval is er geen sprake meer van zuivere scheiding van goederen. Uiteraard moeten de toegevoegde bedingen verenigbaar zijn met het stelsel van scheiding van goederen.

Voorbeelden van toegelaten corrigerende clausules zijn bedingen met betrekking tot bewijsvoering inzake eigendom en schuldvordering, verrekenbedingen tussen vermogens, bedingen inzake regeling van onverdeeldheden die tussen echtgenoten zouden bestaan.

Het gevaar schuilt vooral in de externe werking (ten aanzien van schuldeisers) bij de creatie van een gemeenschap, een doel- of bestemmingsvermogen of onverdeeldheid. Zolang geen regels van het gemeenschappelijk stelsel van toepassing worden verklaard is er geen punt. De toevoeging van een verrekenbeding zorgt niet voor problemen op dit vlak.

Verrekenbedingen

Al wie een beding van verrekening van aanwinsten toevoegt, is onderworpen aan wettelijke bepalingen terzake (art. 1469/1 tot /13 BW). De wet bepaalt hoe men de vergelijking maakt tussen het eindvermogen en het aanvangsvermogen. Dit verschil is de vermogensaanwas. De echtgenoot die meer vermogensaanwas heeft verwezenlijkt dan de andere echtgenoot is een bedrag verschuldigd gelijk aan de helft van het verschil.

De precieze vaststelling van het aanvangs- en eindvermogen is eveneens wettelijk geregeld. Zo moet men rekening houden met schulden, erfenissen en schenkingen of het verkwistend of bedrieglijk omgaan met het vermogen. De wet laat toe dat echtgenoten afwijken van de wettelijke regels. Het is dus perfect mogelijk om de verrekening te beperken tot enkele goederen of andere verrekenleutels te voorzien bij overlijden of echtscheiding.

Huwelijksvoordelen

Huwelijksvoordelen zijn de voordelen die ontstaan uit de werking, de samenstelling en de vereffening of verdeling van het stelsel. In principe is een toegekend huwelijksvoordeel nooit een gift en dus niet onderworpen aan de schenkingsregels. Dit is absoluut het geval bij een gelijke verdeling van aanwinsten. Hetgeen impliceert dat kinderen niet kunnen invoeren dat

hun erfrechtelijke reserve is aangetast. Dit is ook zo in een stiefouderrelatie.

Bij een stelsel van scheiding van goederen, bijvoorbeeld aangevuld met een verrekenbeding, of een intern gemeenschappelijk vermogen, zal het toegekende voordeel aan de langstlevende niet als een gift worden aanzien. Geen risico op inkorting mits rekening te houden met de wettelijke bepalingen inzake samenloop met gemeenschappelijke (en eventueel niet gemeenschappelijke) kinderen.

Billijkheidscorrectie bij echtscheiding

Echtgenoten gehuwd onder een stelsel van scheiding van goederen kunnen bij echtscheiding aan de rechter vragen om een billijkheidscorrectie. Dergelijke correctie is een compensatie onder de vorm van een beperkte verrekening van aanwinsten. Voorwaarden zijn wel dat de verzoekende echtgenoot kan aantonen dat (a) de omstandigheden sinds het sluiten van het huwelijkscontract onvoorzien en ongunstig zijn gewijzigd en (b) dat er niet voldoende eigen vermogen is.

Door de rechterlijke correctie is het mogelijk om de manifest onbillijke gevolgen ten nadele van de verzoekende echtgenoot te remediëren. De compensatie is beperkt tot één derde van de nettowaarde van de samengevoegde aanwinsten van de echtgenoten op het ogenblik van de ontbinding van het huwelijk, verminderd met de nettowaarde van de persoonlijke aanwinsten van de verzoeker.

Een eenvoudig voorbeeld ter illustratie. De vrouw heeft aanwinsten voor 800 en de man heeft aanwinsten van 100. Samengevoegd is dit 900. Mits te voldoen aan de voorwaarden kan de man daarvan één derde eisen (300) verminderd met de eigen aanwinsten (100). De rechter kan maximaal 200 toekennen.

Echtgenoten kunnen ervoor opteren deze billijkheidscorrectie contractueel uit te sluiten. Ze is immers niet dwingend van aard. Een uitsluiting vereist wel dat de keuze expliciet wordt gemaakt in het huwelijkscontract. Bovendien is de notaris op straffe van aansprakelijkheid verplicht de echtgenoten op de keuze te wijzen en de notaris maakt hiervan ook uitdrukkelijk melding.

De billijkheidscorrectie geldt niet voor echtgenoten die voor 1 september 2018 zijn gehuwd, ongeacht de datum waarop ze uit de echt scheiden.

Conclusie

Huwen onder zuivere scheiding van goederen is nog altijd toegestaan. De mogelijkheden om een stelsel van scheiding van goederen te moduleren met corrigerende clausules maakt het het stelsel interessant. De keuze voor een rechterlijke billijkheidsclausule kan bij echtscheiding helpen om de manifest onbillijke gevolgen na onvoorziene en ongunstige wijzigingen te beperken.

Samen met uw notaris kunnen de juristen van aternio u helpen bij het maken van de meest aangewezen keuze.

Johan Lemmens *managing partner*
(*cko*)
j.lemmens@atern.io

Check atern.io/nieuws voor
meer finance, tax en legal
nieuws.

aternio